

THE LONDON BOOK FAIR,

*alebo Londýnsky knižný veľtrh 2023
očami Jána Račka*

V dňoch 18.-20. apríla 2023 sa v Londýnskej Olympii uskutočnil tradičný Londýnsky knižný veľtrh na ktorom sa okrem Jána Račka, generálneho riaditeľa najväčšej knižnej tlačiarne na Slovensku, martinskej Neografie, a.s. zúčastnilo ďalších 25 tisíc knižných profesionálov, vydavateľov, zástupcov knižnej kultúry a priemyslu.

Určite ste sa zúčastnili už v minulosti tohto podujatia alebo iného svetového veľtrhu kníh. Môžete porovnať a akéj atmosfére sa tento ročník niesol, resp. v porovnaní s inými? Čím bol napríklad výnimočný?

Zúčastnil som sa prvýkrát takejto veľkej knižnej výstavy a veľmi to na mňa zapôsobilo. Organizačne i zastúpením bolo toto podujatie na veľmi vysokej úrovni. Veľké zastúpenie mali, samozrejme, vydavatelia z Britských ostrovov a Európy, no značný priestor bol venovaný aj vydavateľom z ázijských krajín. Podľa toho, čo som sa dozvedel od kolegov bol tohtoročný veľtrh väčší ako minulý rok, bolo prítomných viac zastúpení a stánkov. Myslím, že tento typ aktivity má z našej strany veľký zmysel a do budúcnosti by som rád kládol dôraz na to, aby sa aj Neografia zúčastňovala vybraných typov knižných výstav. Tohto ročníka sme sa zúčastnili so Slovenským literárnym centrom.

**Pre koho je primárne tento veľtrh určený? Sú to vydavatelia, tlačiarne, obchodníci s knihami, ...
Čo Vás najviac zaujalo?**

Primárne pre vydavateľov a v tesnom závese za nimi pre nákup a predaj knižných práv. Takisto je tam priestor pre tlačiarov, z ktorých najväčšie zastúpenie mali už spomenuté ázijské spoločnosti vrátane tie z Turecka. Keďže ide o londýnsky veľtrh, bolo tam aj mnoho tlačiarň z Británie a blízkeho okolia.

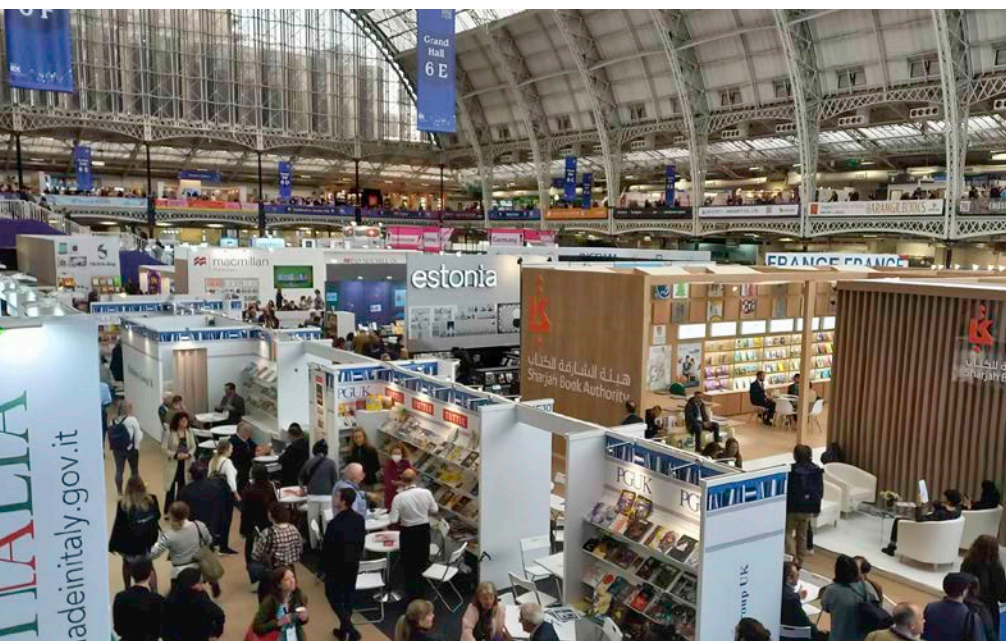

Našou základnou misiou bolo, že sme išli osloviť vydavateľov na spolupráce. Mali sme dopredu naplánovaných pár stretnutí s našimi už existujúcimi partnermi, ale aj s tými potenciálnymi. Takýto priestor je zrejme najvhodnejším na komunikáciu, pretože nič nenahradí osobný kontakt a atmosféru. Naviazali sme desiatky nových kontaktov s našimi potenciálnymi odberateľmi, čiže naša účasť nebola márna. Teraz už je len na nás, ako tieto kontakty využijeme tak, aby sa pretavili do zákaziek.

A čo ma najviac zaujalo? Teraz neviem, či našťastie alebo bohužiaľ, ale ak mám hodnotiť z pohľadu tlačiarne z EÚ, tak ma najviac prekvapili turecké a ázijské tlačiarne. Tie v ničom nezaostávajú za európskou produkciou. Turci robia nádherné knihy, s rôznymi typmi razby, oriezkov, obrie farebné formáty a množstvo iného. Čiže Ázia nás ako Európu dobehla, a na 99 % robia tak kvalitnú robotu ako my.

Majú podľa vás iné podmienky? Zázemie?

Ekonomické zázemie majú podobné ako my. Čína funguje v systéme dotácií, no v čom majú výhodu, tak v dopadoch energetickej krízy. Tie nie sú u nich tak citelné, ako u nás. Je tam nižšia cena papiera, farieb, pracovnej sily. Majú oproti nám veľkú konkurenčnú výhodu. Takisto sa od tretieho kvartálu roku 2022 podstatne znížila cena dopravy odtiaľ do Európy. Počas covidovej krízy stála doprava jedného kontajnera 16 – 18-tisíc eur, tak momentálne sa pohybuje okolo 3,5-tisíc. Aj rýchlosť dodania sa znížila z takmer troch mesiacov na 4-5 týždňov. Čiže zhodnotil by som to tak, že máme naozaj čo robiť. Prezentujú sa dobre, stánky boli jednoduché, ale produkciu úžasnú. Chceme či nechceme, ale už sú s nami na jednom trhu.

Určite ste videli mnoho krásnych a atraktívnych titulov. Aké knihy sa dnes presadzujú hlavne na trhu? Ako by ste pomenovali trendy knižného biznisu, a to z hľadiska tematického, dizajnového, obsahového spracovania, multimediality, personalizácie,...?

Jeden z mála segmentov, ktorý má v knižnej rine ešte stále rastúcu tendenciu je určite detská kniha. Kniha s hračkou, kniha pre najmenšieho čitateľa, encyklopédia... Tieto knihy sa produkujú vo veľkých nákladoch a práve tu mali vystavovatelia veľký priestor celej jednej sekcie venovanej detským knihám. Každý z vydavateľov priniesol tie najlepšie diela – či už najviac predávané alebo najlepšie ocenené. Okrem detskej knihy bolo aj veľa románov, veľký priestor dostali aj učebnice a edukačné knihy. Ale veľmi dobre sa odprezentovali taktiež konkrétne štáty – Nemecko, Turecko, Poľsko, no napríklad i americké vydavateľstvo Hachette, ktoré malo skutočne veľkú a pôsobivú prezentáciu.

Vyrábajú sa u nás iné knihy ako vo svete? Pišu slovenskí autori iné knihy ako zahraniční autori? Vydávajú slovenskí vydavatelia iné knihy a publikácie, ako svetové vydavateľstvá? Jednou vetou, sme v knižnom biznise iní ako okolitý svet? Ak áno v čom?

Stále vyrábame krásne knihy, no máme jemný problém s prezentáciou slovenskej produkcie, to je taká naša slabina. Napriek tomu sme však porovnateľní so svetom. Keď sa človek pozrie na to knižné spracovanie a spraví si globálny prierez, nedá sa povedať, že by sme boli v niečom iní. Dostali sme však uznanie za to, že dokážeme spolupracovať so svetoznámymi vydavateľstvami a mnohí po prelistovaní našich publikácií uznanlivo prikývli, že ide o dobrú kvalitu spracovania.

Aký hlavný poznatok, poučenie, inšpiráciu ste si priniesli do martinskej Neografie? Vieme byť konkurenční na svetovom trhu alebo nám niečo k tej konkurencieschopnosti chýba?

Hlavný poznatok bol ten, že sa potrebujeme viac prezentovať, chodíť na takéto typy podujatí a musí to byť náš pravidelný „chlebič“. Len tu totiž máme možnosť vidieť, ako to robí konkurencia, aké sú aktuálne novinky. Dostali sme tip, že ak máme záujem o detského čitateľa, tak výstava v Bologni ponúka priestor práve v tomto segmente. Žiaľ, tento rok sme to už nestihli, ale na budúci sa jej určite chceme zúčastniť. Taktiež by sme radi absolvovali obrovský veľtrh vo Frankfurte pre knižných vydavateľov. Čo vnímam ako negatívum je, že momentálne je knižný boom v Spojených štátoch a Ázii. V ázijských krajinách rastie životná úroveň, a tak populácia siahla po knihách. Avšak kapacity, ktoré majú oni sú postačujúce na pokrytie potrieb a cenovo im nie je možné konkurovať. Skôr vidím pre nás potenciál v Severnej Amerike. Tam sú zaujímavé teritória a ak sa nám podarí vyriešiť problém dopravy s primeranými nákladmi, bude to prvý krok k úspechu.

Aká kniha sa Vám páčila najviac, resp. urobila na Vás najväčší dojem: Priniesli ste si nejakú aj domov?

Knihu som si nedoniesol zámerné kvôli batožinovým obmedzeniam. No jednu jedinou by som ani nevedel vybrať. Zaujali ma veľkoformátové knihy o športe, fotoknihy od profesionálnych fotografov a knihy o umení. Ak by to bola predajná výstava, určite by som si priniesol niektorú knihu o umení. Niektoré vystavené kúsky boli naozaj nádherné.

Za rozhovor poďakovala redakcia PrintProgress